



## **STRATEGIA ROZWOJU GMINY ZĘBOWICE**

### ***ZAŁĄCZNIK NR 2***

# **PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA „STRATEGII ROZWOJU GMINY ZĘBOWICE” NA ŚRODOWISKO**

AUTOR:

Marta Figurniak

## Spis treści

Streszczenie w języku niespecjalistycznym .....	2
1. Wstęp.....	3
2. Cel i zakres opracowania.....	3
3. Podstawa prawna opracowania.....	3
4. Analiza i ocena aktualnego stanu środowiska.....	4
5. Zidentyfikowane problemy środowiskowe.....	5
6. Analiza SRG Zębowice pod kątem potencjalnych oddziaływań na środowisko wraz z przetawieniem zastosowanej metody analizy .....	7
7. Potencjalne zmiany w przypadku realizacji SRG Zębowice i skutki zaniechania tych działań.....	23
8. Charakterystyka oddziaływań na środowisko .....	24
9. Przedstawienie rozwiązań alternatywnych .....	25
10. Prezentacja rozwiązań zapobiegających, ograniczających lub kompensujących negatywne działania dla środowiska .....	25
11. Ocena możliwości wystąpienia oddziaływania transgranicznego.....	25
12. Wpływ SRG na krajobraz naturalny. ....	25
13. Monitoring.....	25
14. Podsumowanie .....	26

## **Streszczenie w języku niespecjalistycznym**

Prognoza oddziaływania na środowisko jest dokumentem, mającym na celu oszacowanie możliwych skutków dla środowiska naturalnego. Dotyczy ona „Strategii Rozwoju Gminy Zębowice”(SRG Zębowice). Analizę przeprowadzono biorąc pod uwagę wpływ na: ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne. W SRG Zębowice ujęto następujące cele strategiczne:

- Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom demograficznym i migracji,
- Zrównoważony rozwój gminy,
- Dbłość o tradycję i walory środowiskowe,
- Stymulowanie i wspieranie rozwoju gospodarczego,
- Wspieranie partycypacji społecznej,
- Wzmacnianie sytuacji finansowej gminy.

W celu realizacji wyżej wymienionych postulatów, opracowano cele drugiego rzędu oraz zaplanowano zadania wieloletnie. Urzeczywistnienie wszystkich celów oraz realizacja planowanych działań, nie będzie wiązała się z ich negatywnym oddziaływaniem na środowisko. W SRG Zębowice nie przewiduje się wprowadzenia do środowiska nowych źródeł szkodliwych czynników lub zanieczyszczenia, a w obszarze już zidentyfikowanych planowane są dalsze działania ukierunkowane na ich ograniczenie. Potwierdza to np. fakt posiadania przez gminę „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zębowice na lata 2014 – 2017” oraz opracowywania przez gminę Plan Gospodarki Niskoemisyjnej, który będzie podstawą do redukcji emisji substancji szkodliwych i systematycznego ograniczania zużycia energii.

Prognozuje się, że SRG Zębowice, w sposób pozytywny wpłynie na życie mieszkańców gminy. Wprowadzenie w życie SRG, nie wiąże się negatywnym oddziaływaniem na pozostałe elementy środowiska i dobra materialne.

## **1. Wstęp**

Prognoza oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Gminy Zębówice (SRG Zębówice) jest dokumentem spełniającym rolę informacyjną i prewencyjną. Stanowi podstawę do podjęcia decyzji o przeprowadzeniu procedury Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko. Identyfikacja możliwych negatywnych skutków, na wczesnym etapie planowania działań pozwala na minimalizację lub eliminację zagrożenia. Uwidacznia również cele, które są najistotniejsze w punktu widzenia ochrony środowiska. Analiza potencjalnego oddziaływania, stwarza możliwość wykorzystania silnych stron oraz poprawę słabości strategii.

## **2. Cel i zakres opracowania**

Dane dotyczące aktualnego stanu środowiska Gminy Zębówice zostały szczegółowo opisane w SRG Zębówice.

Celem tego dokumentu jest opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko celów i zadań zawartych w SRG Zębówice, która zgodnie z obowiązującym prawem musi zostać poddana analizie, pod kątem możliwości wystąpienia negatywnych skutków dla środowiska. Podstawę prawną opracowania przedstawiono w rozdziale 3. Zakres opracowania obejmuje rozpatrzenie problemów środowiskowych, występujących na terenie gminy Zębówice (rozdział 5.). W rozdziale 6. oszacowano przewidywane oddziaływanie na środowisko wytyczonych celów oraz zadań wieloletnich. W rozdziale 7. rozpatrzono wariant, który określa skutki środowiskowe w przypadku braku realizacji SRG Zębówice. W dalszej części opracowania zawarto: charakterystykę oddziaływań na środowisko (rozdział 8.), przedstawienie rozwiązań alternatywnych (rozdział 9.), prezentację rozwiązań zapobiegających, ograniczających lub kompensujących negatywne działania dla środowiska (rozdział 10. ) W rozdziale 11. oceniono możliwość wystąpienia transgranicznego oddziaływania. Wpływ SRG na krajobraz przedstawiono w rozdziale 12. Następnie omówiono zasady prowadzenia monitoringu (rozdział 13). Całość pracy zakończono podsumowaniem.

## **3. Podstawa prawna opracowania**

- Ustawa z dn. 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 kwietnia 2012 r. w sprawie szczegółowego zakresu informacji o prowadzonych ocenach oddziaływania

przedsięwzięcia na środowisko oraz strategicznych ocenach oddziaływania na środowisko. (Dz. U. z dnia 17 maja 2012, poz. 529).

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (EIA),
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (SEA),
- Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dyrektywa siedliskowa).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397, z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 kwietnia 2012 r. w sprawie szczegółowego zakresu informacji o prowadzonych ocenach oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz strategicznych ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2012 r. poz. 529)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 grudnia 2010 r. w sprawie funkcjonowania Krajowej Komisji do spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko oraz regionalnych komisji do spraw ocen oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 257, poz. 1745)
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2013 r. poz. 1232, z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2014 r. poz. 1789, z późn. zm.)

#### **4. Analiza i ocena aktualnego stanu środowiska**

Analizę i ocenę istniejącego stanu środowiska ujęto w „Strategii Rozwoju Gminy Zębówice”, części I dotyczącej analizy i kierunku rozwoju, w rozdziale 2., podrozdziale 2.3. odnoszącym się do środowiska. Z wykorzystaniem metody SWOT w podrozdziale 3.1.3. SRG Zębówice, przedstawiono silne i słabe strony oraz szanse i zagrożenie środowiska. W dokumencie „Diagnoza sytuacji gminy”, który stanowi załącznik nr 1 do SRG Zębówice, szczegółowo opisano stan środowiska z uwzględnieniem: klimatu (podrozdział 3.1.), hydrologii (podrozdział 3.2.), gleby (podrozdział 3.3.), roślinności (podrozdział 3.4.), zwierząt (podrozdział 3.5.), gospodarki odpadami (podrozdział 3.6.) oraz ochrony środowiska (podrozdział 3.7.).

## 5. Zidentyfikowane problemy środowiskowe.

W tab. 1. przedstawiono aspekty środowiskowe na terenie Gminy Zębowice. Działania przewidziane w „Strategii Rozwoju Gminy Zębowice”, powinny w pewnym stopniu stanowić rozwiązanie aspektów środowiskowych. Planowane cele i zadania nie powinny przyczyniać się do pogłębienia problemu.

Tab.1. Zidentyfikowane problemy środowiskowe\*.

Lp.	Element środowiska	Problemy środowiskowe
1.	Mieszkańcy Gminy Zębowice	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Nie wszyscy mieszkańcy gminy są podłączeni do gminnej sieci wodociągowej mimo, że istnieje techniczna możliwość przyłączenia do magistrali wodnej. Nieliczne gospodarstwa czerpią wodę z przydomowych ujęć.</li> <li>- Ze względu na fakt objęcia gminnym systemem zagospodarowania ścieków (w formie oczyszczalni przydomowych) około 50% gospodarstw, istnieje możliwość nielegalnego odprowadzania ścieków do gleb lub wód, a co za tym idzie <u>możliwość krótkotrwałego lub długotrwałego skażenia przydomowych ujęć wód.</u></li> <li>- <u>Niska świadomość ekologiczna</u> części mieszkańców Gminy Zębowice.</li> </ul>
2.	Zasoby wód podziemnych i powierzchniowych	<ul style="list-style-type: none"> <li>- <u>Możliwość krótkotrwałego lub długotrwałego skażenia zasobów wodnych gminy,</u> spowodowane infiltracją zanieczyszczeń pochodzących z nielegalnego odprowadzania ścieków, przenawożenia upraw rolnych oraz stosowania środków ochrony roślin. Większa część regionu, leży na gruntach dobrze przepuszczalnych, co czyni zasoby wód podziemnych, a zarazem i powierzchniowych bardziej podatne na zanieczyszczenia. Rzeki i cieki na terenie gminy Zębowice zakwalifikowano do I – III klasy czystości. Natomiast ogólna ocena wykazała zły stan JCWP gminy Zębowice. Zaleca się podjęcie działań zmierzających do poprawy stanu wód.</li> <li>- Na terenie Gminy Zębowice, nie ma utworzonego punktu pomiarowego stanu wód podziemnych. Najbliższy punkt badawczy znajduje się na terenie gminy Dobrodzień (GZWP 335). Stan wody w zbiorniku został określony jako woda umiarkowanej jakości (III klasa czystości).</li> </ul>

3.	Gleby	<p>- <u>Obniżenie użyteczności produkcyjnej gleb (pogorszenie właściwości fizycznych gleby)</u>, spowodowane intensyfikacją rolnictwa.</p> <p>- Należy liczyć się z faktem, że przenawożenie upraw, nieodpowiednie stosowania środków ochrony roślin oraz odpływ wód opadowych z nawierzchni dróg, może być przyczyną <u>zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi</u>.</p>
4.	Powietrze atmosferyczne	<p>- Indywidualne dla każdego z gospodarstw domowych systemy centralnego ogrzewania, oparte głównie na spalaniu węgla, <u>wiąże się z powierzchniową emisją do atmosfery tlenków węgla, siarki, azotu oraz inne substancji</u>, dla których stwierdzono szkodliwe działanie dla środowiska naturalnego. Jest to zjawisko przejściowe, występujące jedynie w miesiącach zimowych.</p> <p>- Emisja liniowa pochodząca z ciągów komunikacyjnych.</p>
5.	Krajobraz naturalny	<p>- Problem może stanowić przekształcenie naturalnego krajobrazu na użytki rolne, jak również pod zabudowę użyteczności publicznej.</p> <p>Uwaga: Obecnie zauważyć należy zjawisko odwrotne, część gleb o najniższej bonitacji jest przekształcana w użytki leśne.</p>
7.	Różnorodność biologiczna i genetyczna flory i fauny	<p>- Na terenie Gminy Zębowice nie zaobserwowano zanikania gatunków rodzimych. Pozytywnym aspektem środowiskowym jest osiedlenie się chronionego gatunku- bobra europejskiego (<i>Castor fiber</i>). Zaobserwowano przyrost populacji gatunków kuny. Bytowanie oraz żerowanie obu tych gatunków, może być przyczyną strat w rolnictwie. Z tego względu istnieje pewne ryzyko niestosownych zachowań gospodarzy, np. niszczenie tam budowanych przez bobry.</p> <p>- Należy również uwzględnić, że intensyfikacja rolnictwa, wprowadzanie monokultury, stosowanie środków ochrony roślin, może stanowić przyczynę wymierania rodzimych gatunków oraz zmian w naturalnych ekosystemach.</p>

\* Problemy środowiskowe zidentyfikowano na podstawie „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zębowice na lata 2014 – 2017”.

## **6. Analiza SRG Zębowice pod kątem potencjalnych oddziaływań na środowisko wraz z przedstawieniem zastosowanej metody analizy**

W tab. 2. przedstawiono tabelaryczne zestawienie celów strategicznych ujętych w „Strategii Rozwoju Gminy Zębowice”. Natomiast tab.3. zawiera przegląd zadań wieloletnich. Dla celów i zadań określono ich przypuszczalne oddziaływanie. Analizę oddziaływania na środowisko wykonano z uwzględnieniem podstawowych elementów środowiska: mieszkańców gminy, roślinność, zwierzęta, zasoby wód podziemnych i powierzchniowych, gleby, powietrze atmosferyczne, krajobraz, elementy objęte ochroną prawną, zasoby geologiczne, klimat zabytki oraz dobra materialne. W celu określenia oddziaływania „Strategii Rozwoju Gminy Zębowice”, przyjęto następującą symbolikę:

- 0 – brak wpływu na element środowiska naturalnego,
- + - pozytywny wpływ na element środowiska naturalnego,
- - negatywny wpływ na element środowiska naturalnego,
- × - określenie wpływu wymaga dodatkowych analiz.



Tab. 2. Przewidywana ocena oddziaływania na środowisko celów strategicznych i celów drugorzędnych zawartych w SRG Zębowice na środowisko”.

Lp.	Cel	Mieszkańcy Gminy Zębowice	Różnorodność biologiczna i genetyczna flory	Różnorodność biologiczna i genetyczna fauny	Gleby	Zasoby wód podziemnych i powierzchniowych	Krajobraz naturalny	Powietrze atmosferyczne	Elementy środowiska objęte ochroną prawną	Zasoby geologiczne	Klimat	Zabytki	Dobra materialne
1.	<b>CEL STRATEGICZNY PRZECIWDZIAŁANIE NEGATYWNYM ZJAWISKOM DEMOGRAFICZNYM I MIGRACJI.</b>												
<b>CELE DRUGIEGO RZĘDU zapewniające realizację celu strategicznego</b>													
1.1.	Wspieranie wszystkich form działalności lokalnej jako spoiwa gruntującego więzi społeczne.	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.2.	Tworzenie atmosfery przywiązania do tradycji i gminy na wszystkich etapach wychowania i edukacji.	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Strategia Rozwoju Gminy Zębówice – Diagnoza Sytuacji Gminy

<b>1.3.</b>	Inicjowanie form współpracy ułatwiających adaptację w stale zmieniającym się otoczeniu.	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>1.4.</b>	Wsparcie celów i zadań z obszaru przedsiębiorczości jako podstawy do tworzenia i rozwoju atrakcyjnych miejsc pracy.	+	x	x	x	x	x	x	x	x	0	0	+
<b>1.5.</b>	Poszukiwanie dobrych rozwiązań zewnętrznych i adaptowanie ich na terenie gminy.	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>1.6.</b>	Rozwój opieki zdrowotnej, socjalnej, senioralnej i przeciwdziałanie wykluczeniu osób starszych.	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>1.7.</b>	Poprawa skomunikowania z sąsiadującymi miastami.	+	x	x	x	x	x	x	x	x	0	0	0

Lp.	Cel	Mieszkańcy Gminy Zębówice	Różnorodność biologiczna i genetyczna flory	Różnorodność biologiczna i genetyczna fauny	Gleby	Zasoby wód podziemnych i powierzchniowych	Krajobraz naturalny	Powietrze atmosferyczne	Elementy objęte ochroną prawną	Zasoby geologiczne	Klimat	Zabytki	Dobra materialne
2.	<b>CEL STRATEGICZNY ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GMINY</b>												
<b>CELE DRUGIEGO RZĘDU zapewniające realizację celu strategicznego</b>													
2.1.	Równomierny rozwój wszystkich sfer życia gminy, dbałość o ład i konsensus społeczny.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	0
2.2.	Ustalenie strategicznych kierunków rozwoju dla poszczególnych miejscowości w sensie ról, jakie będą pełnić w długiej perspektywie czasu. Np. w danej miejscowości koncentrować się będzie osadnictwo zewnętrzne, gdyż funkcje rolnicze są najmniej opłacalne.	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+

2.3	Promowanie i stymulowanie partycypacji społecznej jako instrumentu do uzyskania konsensusu społecznego oraz wsparcia podejmowanych działań.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	0
2.4.	Utrzymanie warunków do skoncentrowanego budownictwa mieszkaniowego.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	0
2.5.	Wspieranie osadnictwa osób spoza gminy, w celu zwiększenia liczby mieszkańców oraz wzmocnienia potencjału gospodarczego i intelektualnego.	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lp.	Cel	Mieszkańcy Gminy Zębówice	Różnorodność biologiczna i genetyczna flory	Różnorodność biologiczna i genetyczna fauny	Gleby	Zasoby wód podziemnych i powierzchniowych	Krajobraz naturalny	Powietrze atmosferyczne	Elementy objęte ochroną prawną	Zasoby geologiczne	Klimat	Zabytki	Dobra materialne
3.	<b>CEL STRATEGICZNY</b> <b>DBAŁOŚĆ O TRADYCJĘ I WALORY ŚRODOWISKOWE.</b>												
<b>CELE DRUGIEGO RZĘDU zapewniające realizację celu strategicznego</b>													

3.1.	Uzgodnienie strategicznych wartości (historycznych, kulturowych, środowiskowych), którymi podmioty lokalne i osoby będą się posługiwać dla wzmocnienia wizerunku gminy i jej lepszej identyfikacji.	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0
3.2.	Propagowanie uzgodnionych wartości lokalnych w ramach cyklicznych imprez i prowadzonej promocji.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	0
3.3	Przypisanie perspektywicznych ról i zadań związanych z dbałością o tradycję i środowisko - delegowanie uprawnień.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	0
Lp.	Cel	Mieszkańcy Gminy Zębówice	Różnorodność biologiczna i genetyczna flory	Różnorodność biologiczna i genetyczna fauny	Gleby	Zasoby wód podziemnych i powierzchniowych	Krajobraz naturalny	Powietrze atmosferyczne	Elementy objęte ochroną prawną	Zasoby geologiczne	Klimat	Zabytki	Dobra materialne
4.	<b>CEL STRATEGICZNY</b>												

<b>STYMULOWANIE I WSPIERANIE ROZWOJU GOSPODARCZEGO.</b>													
<b>CELE DRUGIEGO RZĘDU zapewniające realizację celu strategicznego</b>													
<b>4.1.</b>	Wsparcie osób z obszaru rolnictwa indywidualnego w celu podniesienia opłacalności ich produkcji lub znalezienie alternatywnych źródeł dochodu.	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>4.2.</b>	Wspieranie i stymulowanie powstawania oraz rozwoju przedsiębiorczości generującej niski poziom emisji zanieczyszczeń.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	0
<b>4.3</b>	Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości i pobudzanie inicjatyw podnoszących jej konkurencyjność. Pomoc w identyfikacji i adaptowaniu nowoczesnych rozwiązań biznesowych (zewnętrznych, światowych) na terenie gminy.	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
<b>4.4.</b>	Pobudzanie inicjatyw zacieśniających współpracę zmierzającą do realizowania wspólnych koncepcji rozwoju biznesu.	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+

Lp.	Cel	Mieszkańcy Gminy Zębówice	Różnorodność biologiczna i genetyczna flory	Różnorodność biologiczna i genetyczna fauny	Gleby	Zasoby wód podziemnych i powierzchniowych	Krajobraz naturalny	Powietrze atmosferyczne	Elementy objęte ochroną prawną	Zasoby geologiczne	Klimat	Zabytki	Dobra materialne
5.	<b>CEL STRATEGICZNY WSPIERANIE PARTYCYPACJI SPOŁECZNEJ.</b>												
<b>CELE DRUGIEGO RZĘDU zapewniające realizację celu strategicznego</b>													
5.1.	Promowanie i stymulowanie partycypacji społecznej jako instrumentu do podnoszenia kompetencji oraz świadomości mieszkańców, a także wzrostu zaufania i ładu.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	0
5.2.	Rozwój partycypacji społecznej i efektu synergii do ujawnienia ukrytych zasobów oraz efektywniejszej pracy zespołowej.	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

5.3	Delegowanie uprawnień wykonawczych na poziom grup gotowych podjąć się realizacji określonych zadań. Promowanie działań z wkładem własnym środowiska zgłaszającego potrzebę ich realizacji. Ograniczanie wsparcia do spraw, których te grupy nie są w stanie załatwić samodzielnie.	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lp.	Cel	Mieszkańcy Gminy Zębówice	Różnorodność biologiczna i genetyczna flory	Różnorodność biologiczna i genetyczna fauny	Gleby	Zasoby wód podziemnych i powierzchniowych	Krajobraz naturalny	Powietrze atmosferyczne	Elementy objęte ochroną prawną	Zasoby geologiczne	Klimat	Zabytki	Dobra materialne
6.	<b>CEL STRATEGICZNY WZMACNIANIE SYTUACJI FINANSOWEJ GMINY.</b>												
<b>CELE DRUGIEGO RZĘDU zapewniające realizację celu strategicznego</b>													
6.1.	Opracowanie koncepcji współpracy z osobami osiedlającymi się w gminie w celu spożytkowania wnoszonego przez nie potencjału.	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0



Strategia Rozwoju Gminy Zębowice – Diagnoza Sytuacji Gminy

<b>6.2.</b>	Pozyskiwanie dodatkowych źródeł zewnętrznych do współfinansowania przedsięwzięć lokalnych.	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
<b>6.3</b>	Przeniesienie części potencjalnych kosztów inwestycji na partnerów biznesowych w ramach współpracy w realizacji wspólnych projektów.	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+

Tab. 3. Przewidywana ocena oddziaływania na środowisko zadań wieloletnich zawartych w SRG Zębówice na środowisko.

Lp.	ZADANIA WIELOLETNIE	Mieszkańcy Gminy Zębówice	Różnorodność biologiczna i genetyczna flory	Różnorodność biologiczna i genetyczna fauny	Gleby	Zasoby wód podziemnych i powierzchniowych	Krajobraz naturalny	Powietrze atmosferyczne	Elementy środowiska objęte ochroną prawną	Zasoby geologiczne	Klimat	Zabytki	Dobra materialne
<b>1.</b>	<b>WSPIERANIE DZIAŁALNOŚCI LOKALNEJ</b>												
<b>1.1.</b>	Opracowanie planów związanych z rozwojem gminy.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	+
<b>1.2.</b>	Opracowanie planu rozwoju i wsparcia działalności lokalnej (społecznej).	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
<b>1.3.</b>	Rozwój współpracy środowiskowej, w ramach której prezentowane powinny być osiągnięcia liderów zmian oraz przydatne mieszkańcom wzory do naśladowania.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	0
<b>1.4.</b>	Rozwój opieki zdrowotnej, senioralnej i opieki socjalnej.	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

1.5.	Przeciwdziałanie wykluczeniu osób starszych.	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.6.	Cykliczne wyróżnianie osób zaangażowanych w wolontariacie i innych działaniach prospołecznych.	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lp.	<b>ZADANIA WIELOLETNIE</b>	<b>Mieszkańcy Gminy Zębówice</b>	<b>Różnorodność biologiczna i</b>	<b>Różnorodność biologiczna i</b>	<b>Gleby</b>	<b>Zasoby wód podziemnych i</b>	<b>Krajobraz naturalny</b>	<b>Powietrze atmosferyczne</b>	<b>Elementy objęte ochroną</b>	<b>Zasoby geologiczne</b>	<b>Klimat</b>	<b>Zabytki</b>	<b>Dobra materialne</b>
2.	<b>ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GMINY</b>												
2.1.	Program zrównoważonego rozwoju wszystkich sfer życia gminy, dbałość o ład i konsensus społeczny.	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2.	Plan rozwoju budownictwa mieszkaniowego i osadnictwa.	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
2.3	Promocja gminy.	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Lp.	ZADANIA WIELOLETNIE	Mieszkańcy Gminy Zębówice	Różnorodność biologiczna i genetyczna flory	Różnorodność biologiczna i genetyczna fauny	Gleby	Zasoby wód podziemnych i powierzchniowych	Krajobraz naturalny	Powietrze atmosferyczne	Elementy objęte ochroną prawną	Zasoby geologiczne	Klimat	Zabytki	Dobra materialne
3.	<b>DBAŁOŚĆ O TRADYCJĘ I WALORY ŚRODOWISKOWE.</b>												
3.1.	Wykorzystanie strategicznych wartości (historycznych, kulturowych, środowiskowych) będących w dyspozycji gminy dla wzmocnienia jej wizerunku.	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	0	

Lp.	ZADANIA WIELOLETNIE	Mieszkańcy Gminy Zębówice	Różnorodność biologiczna i genetyczna flory	Różnorodność biologiczna i genetyczna fauny	Gleby	Zasoby wód podziemnych i powierzchniowych	Krajobraz naturalny	Powietrze atmosferyczne	Elementy objęte ochroną prawną	Zasoby geologiczne	Klimat	Zabytki	Dobra materialne
4.	<b>STYMULOWANIE I WSPIERANIE ROZWOJU GOSPODARCZEGO.</b>												
4.1.	Opracowanie planu wsparcia celów i zadań z obszaru przedsiębiorczości.	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
4.2.	Wsparcie osób z obszaru rolnictwa indywidualnego w celu podniesienia opłacalności ich produkcji lub znalezienia alternatywnych źródeł dochodu.	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
4.3	Wspieranie i stymulowanie powstawania oraz rozwoju przedsiębiorczości generującej niski poziom emisji.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	0
4.4.	Pomoc w identyfikacji i adaptowaniu nowoczesnych rozwiązań biznesowych (zewnętrznych, światowych) na terenie gminy.	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+

Lp.	ZADANIA WIELOLETNIE	Mieszkańcy Gminy Zębówice	Różnorodność biologiczna i genetyczna flory	Różnorodność biologiczna i genetyczna fauny	Gleby	Zasoby wód podziemnych i powierzchniowych	Krajobraz naturalny	Powietrze atmosferyczne	Elementy objęte ochroną prawną	Zasoby geologiczne	Klimat	Zabytki	Dobra materialne
5.	<b>WSPIERANIE PARTYCYPACJI SPOŁECZNEJ.</b>												
5.1.	Delegowanie uprawnień wykonawczych na poziom grup gotowych podjąć się realizacji określonych zadań.	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Lp.	ZADANIA WIELOLETNIE	Mieszkańcy Gminy Zębówice	Różnorodność biologiczna i genetyczna flory	Różnorodność biologiczna i genetyczna fauny	Gleby	Zasoby wód podziemnych i powierzchniowych	Krajobraz naturalny	Powietrze atmosferyczne	Elementy objęte ochroną prawną	Zasoby geologiczne	Klimat	Zabytki	Dobra materialne
6.	<b>WZMACNIANIE SYTUACJI FINANSOWEJ GMINY.</b>												
6.1.	Współpraca z osadnikami.	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.2.	Pozyskiwanie dodatkowych źródeł zewnętrznych do współfinansowania przedsięwzięć lokalnych.	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
6.3	Przeniesienie części potencjalnych kosztów na partnerów w ramach realizacji wspólnych projektów.	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+

## **7. Potencjalne zmiany w przypadku realizacji SRG Zębowice i skutki zaniechania tych działań.**

Strategia Rozwoju Gminy Zębowice, została opracowana zgodnie z koncepcją zrównoważonego rozwoju. Wytyczone zadania w ramach realizacji postawionych celów strategicznych, zapewnią rozwój społeczno – gospodarczy, bez szkody dla środowiska naturalnego. Nie przewiduje się by postawione cele, mogły być powodem powstania negatywnych zmian w środowisku. Dodatkowo szeroko rozumiany rozwój gminy, może w korzystny sposób wpłynąć na walory przyrodnicze Gminy Zębowice. Zadaniem Władz Gminy Zębowice jest stworzenie dogodnych warunków do zasiedlania obszaru gminy przez nowych mieszkańców oraz zminimalizowanie procesu migracji. Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom demograficznym i migracji stanowi strategiczny cel, w obrębie którego przewidziano najwięcej działań zapewniających osiągnięcie rezultatu. Obserwując obecne trendy zmian w obszarze świadomości i oczekiwań społecznych, można wyciągnąć wnioski, że gmina, która preferuje proekologiczne rozwiązania problemów środowiskowych, staje się miejscem atrakcyjnym do osiedlania. Prognozuje się, że wszystkie proponowane cele strategiczne wykazują pozytywny wpływ na mieszkańców gminy. Zwiększenie udziału społeczeństwa w procesie decyzyjnym, zwiększy stopień kontroli przedsięwzięć planowanych i realizowanych na terenie gminy. Dodatkowo zwiększenie świadomości ekologicznej, wyczulenie oraz wzbudzenie poczucia wspólnej odpowiedzialności za środowisko, wpłynie na indywidualne decyzje mieszkańców. Edukacja ekologiczna mieszkańców będzie systematycznie ograniczać zachowania, które są przyczyną skażenia środowiska. Stanowi ona najważniejszy środek do rozwiązania podstawowych problemów środowiskowych. Należy jednak podkreślić fakt, że mieszkańcy gminy Zębowice są w znacznym stopniu wyczuleni na zachowania zagrażające środowisku. Dowodem tego stwierdzenia jest rejestracja wykroczeń, które wykryto dzięki interwencji mieszkańców.

Warunki klimatyczne, w tym duża ilość dni pogodnych oraz wysokie usłonecznienie w stosunku rocznym Gminy Zębowice, sprzyjają zaleganiu zanieczyszczeń powietrza. Lokalizacja Gminy Zębowice w sąsiedztwie dużych uprzemysłowionych regionów Polski, podczas niekorzystnych warunków atmosferycznych, może powodować napływ zanieczyszczeń z terenów przemysłowych. Z tego względu szczególnie istotne jest zminimalizowanie emisji lotnych substancji zanieczyszczających powietrze. W tym przypadku ogromne znaczenia ma wspieranie i stymulowanie powstawania oraz rozwoju przedsiębiorczości generującej niski poziom emisji. Władze gminy Zębowice opracowują obecnie plan gospodarki niskoemisyjnej.

Ochrona środowiska naturalnego (którego częścią jest również człowiek), poprzez prowadzenia działalności prewencyjnej i interwencyjnej, mającej na celu eliminację źródeł zanieczyszczenia jest obowiązkiem Władz Gminy. W miarę możliwości finansowych, technologicznych oraz uwarunkowań geograficzno – przyrodniczych,



Władze Gminy uwzględniają ochronę walorów środowiskowych. Gmina Zębowice realizuje plan dofinansowania budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla poszczególnych gospodarstw. Budowa mechaniczno – biologicznych przydomowych oczyszczalni i rezygnacja z bezodpływowych zbiorników (szamb), radykalnie zmniejszy poziom zanieczyszczenia gleb oraz zasobów wód podziemnych i powierzchniowych. Ze względu na duże rozproszenie zabudowy gospodarstw, budowa zbiorczej sieci kanalizacyjnej jest technologicznie nieuzasadniona. Wśród mieszkańców propagowana jest również idea modernizacji istniejących systemów centralnego ogrzewania, na instalacje zasilane gazem lub olejem. Wszystkie gospodarstwa domowe posiadają własne kompostownie odpadów biodegradowalnych. Obecnie Gmina realizuje działania, które mają na celu w pełni wyeliminowanie problemu nielegalnego składowania odpadów. Zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21 z późn. zm.), wszyscy mieszkańcy gminy mają podpisane umowy na wywóz odpadów zmieszanych i selektywnie zebranych. Odpady wywożone są również z terenów nie zamieszkałych. Rozwiązuje to problem potencjalnego zanieczyszczenia gleb, wód, powietrza atmosferycznego oraz degradacji naturalnego krajobrazu, spowodowanego nielegalnymi wysypiskami. Władze Gminy Zębowice ustosunkowały się do obowiązku utworzenia punktu selektywnej zbiórki. Zaplanowano budowę sortowni odpadów oraz instalacji do suszenia i przekształcania odpadów. Zaleca się również wprowadzenie specjalnych pojemników na odpady paleniskowe, które ograniczą konieczność składowania tego rodzaju odpadów. Segregacja ta umożliwi ich przekazanie do utylizacji. Prowadzone są również zadania usuwania i unieszkodliwiania elementów azbestowych na terenie Gminy.

Dalszy rozwój gminy w zakresie określonym w „Strategii Rozwoju Gminy Zębowice”, przyniesie pozytywne skutki dla środowiska naturalnego. Należy jednak prowadzić pełen monitoring realizacji postanowień, na każdym etapie ich urzeczywistniania. Poszczególne przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, wymagają przeprowadzenia procedury Ocen Oddziaływania na Środowisko.

## **8. Charakterystyka oddziaływań na środowisko**

Prognozowane oddziaływanie na środowisko, będące rezultatem wprowadzenia w życie „Strategii Rozwoju Gminy Zębowice”, w żadnym przypadku nie określono jako negatywne. Szacuje się, że wszystkie proponowane cele będą skutkowały poprawą warunków życia społeczności lokalnej. Kilka kluczowych celów i zadań ma zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko, a w przypadku pozostałych ich oddziaływanie na elementy środowiska oceniono jako neutralne. Na przykład zdecydowanie poprawi stan środowiska największe finansowo zadanie, którym jest kontynuacja budowy przydomowych oczyszczalni ścieków – tylko w roku 2015 r. planuje się nakłady w kwocie około 4,9 mln zł, co stanowi prawie 94% wszystkich inwestycji gminnych. Planowana jest także budowa instalacji do zagospodarowania

osadu czynnego z oczyszczalni oraz organizacja PSZOK. Istotne jest także, że gmina zakłada wspieranie rozwoju przedsiębiorczości charakteryzującej się niską emisją zanieczyszczeń.

## **9. Przedstawienie rozwiązań alternatywnych**

Ze względu na brak negatywnego oddziaływania na środowisko, spowodowanego realizacją celów zawartych w „Strategii Rozwoju Gminy Zębowice”, projektowanie rozwiązań alternatywnych nie jest konieczne.

## **10. Prezentacja rozwiązań zapobiegających, ograniczających lub kompensujących negatywne działania dla środowiska**

Postawione cele nie oddziałują w sposób negatywny na środowisko naturalne. Z tego względu nie ma konieczności projektowania rozwiązań zapobiegających, ograniczających lub kompensujących ich negatywne działanie.

## **11. Ocena możliwości wystąpienia oddziaływania transgranicznego**

Nie przewiduje się wystąpienia transgranicznego oddziaływania „Strategii Rozwoju Gminy Zębowice”, ze względu na charakter planowanych zadań oraz na lokalizację Gminy Zębowice.

## **12. Wpływ SRG na krajobraz naturalny.**

Nie przewiduje się, że cele strategiczne oraz cele drugiego rzędu ujęte w SRG Zębowice, będą wykazywały ujemny wpływ na krajobraz naturalny.

## **13. Monitoring.**

Obszar Gminy Zębowice objęty jest monitoringiem Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Opolu. Prowadzone są badania stanu zasobów wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza atmosferycznego oraz poziomu hałasu.

Analiza danych pochodzących z WIOŚ, stanowią podstawę do określenia skutków wprowadzenia w życie SRG.

Uwzględnić należy również wskaźniki społeczno-gospodarcze, takie jak: wskaźnik migracji społeczeństwa, wskaźnik bezrobocia, standard życia ludności, stan zdrowia obywateli, liczba urodzeń.

Monitoring wprowadzonych celów wytyczonych w strategii rozwoju gminy Zębowice, pozwoli na ocenę efektów podjętych działań.

## **14. Podsumowanie**

Krajobraz naturalny gminy Zębowice, na przestrzeni lat został słabo przekształcony. Wskaźnik lesistości gminy wynosi 61,2%. Porównując do wskaźnika lesistości Polski (29,2%), jest on stosunkowo wysoki [www.lasy.gov.pl]. Zabudowa mieszkaniowa przyjmuje charakter rozproszony. W wielu przypadkach użytki rolne są przedzielone zadrzewieniami, zakrzaczaniami śródpolnymi. Na glebach o niższej klasie bonitacyjnej, tworzone są łąki i pastwiska. Cieki nie stwarzają zagrożenia powodziowego, pozostały w stanie naturalnym lub zbliżonym do naturalnego. Na terenie Gminy nie występują obszary NATURA 2000. Ustanowiono natomiast Obszar Chronionego Krajobrazu Lasów Stobrawsko - Turawskich, użytek ekologiczny „Łąka przy pomnikach przyrody”, użytek ekologiczny „Knieja oraz 8 pomników przyrody ożywionej. Zinventaryzowano 16 siedlisk roślin gatunków chronionych. Działania opisane w Strategii Rozwoju Gminy Zębowice, nie tworzą zagrożenia dla tych form ochrony przyrody. Dalszy rozwój Gminy Zębowice, w sposób istotny nie przyczyni się do przekształceń naturalnego krajobrazu oraz nie stanowi zagrożenie dla środowiska. Planowane zadania nie ingerują również w inne elementy środowiska, objęte ochroną prawną ze względu na ich przeznaczenie, takie jak: ujęcia wody pitnej i GZWP nr 333. Oddziaływanie wszystkich planowanych działań określono jako pozytywne lub neutralne. Władze Gminy Zębowice prowadzą ciągłe działania na rzecz poprawy i utrzymania aktualnie dobrego stanu środowiska.

## **SPIS TABEL**

Tab.1. Zidentyfikowane problemy środowiskowe. .... str. 6.

Tab. 2. Przewidywana ocena oddziaływania na środowisko celów strategicznych i celów drugorzędnych zawartych w SRG Zębowice na środowisko”. .... str.9

Tab. 3. Przewidywana ocena oddziaływania na środowisko zadań wieloletnich zawartych w SRG Zębowice na środowisko. ....str. 18.